

Mies a Bennholdt-Thomsen, 1999; Shiva, 2012). Při hledání rovnováhy nám přitom pomůže koncept slušného projevu (McLellan, 2010).

Nakladatelská činnost je podobně jako ekologie současně složitým systémem, který reaguje na měnící se síly ve světě. Nezávislí nakladatelé často umějí předvídat kulturní změny. Uhánějí totiž po rychle se pohybujícím břehu kulturní řeky, zatímco velcí vydavatelé pádlují v mělkém hlavním proudu.

Dnes se nakladatelská činnost ocitla na rozcestí. Máme přístup k relativně levným výrobním procesům, které vydavatelským gigantům jako Penguin Random House, Hachette, Mondadori a dalším umožňují zaplavit trh knihami. Stejně výrobní procesy však dávají prostor i marginálním hlasům, což dokazuje ohromný nárůst vydávání malonákladové a digitální poezie. Také vydávání vlastním nákladem ve stylu modernistů je dnes dostupnější než kdy dřív. Díky těmto změnám ve výrobě může mít celosvětový ohlas i digitální distribuce jednoho hlasu. Jak v roce 1996 poznamenala básniřka Suniti Namjoshi, dnes může autorka říct: „Vysílám světu. Slyší nejen můj hlas, ale i můj názor, můj NÁZOR.“ Má to však háček. „Poslouchá někdo moje vysílání?“ (s. XXIV–XXV).

Člověk s přístupem k počítači si může získat čtenáře na celém světě prostřednictvím blogů, webových stránek a sociálních sítí. A i když je jeho individuální dosah vzácný, jeden hlas se může celosvětově šířit jako virus. I vydávání vlastním nákladem však bylo vyvlastněno a jeho velká část je dnes v rukou Amazonu. K tradiční nakladatelské činnosti patří smlouva mezi nakladatelem a autorem, a přestože mnoho nespokojených autorů podepsalo smlouvy, jichž později litovali, pokud

chce nakladatel podmínky smlouvy změnit, je alespoň povinen získat souhlas autora. Společnost Amazon si naproti tomu vyhrazuje právo kdykoli a z jakéhokoli důvodu změnit jakoukoli část smlouvy, a to s jakýmkoli autorem. O nástrahách těchto nových druhů smluv se autoři musejí navzájem informovat.

Tvář v tvář rekolonizaci bychom měli mít na paměti slova spisovatelky Arundhati Roy: „Naši strategie by neměla být jen konfrontace impéria, ale i jeho obléhání. Musíme je připravit o kyslík. Zostudit je. Vysmát se mu. Svým uměním, hudbou, literaturou, tvrdohlavostí, radostí, genialitou, naprostou neústupností – a svou schopností vyprávět své vlastní příběhy. Příběhy, jež se liší od těch, kterými nám vymývají mozek (2003, s. 112).“

Nevytvoříme-li síť, jež nám umožní šířit hlasy bibliodiverzity, přehluší nás šum digitálního publikování. Dokážeme odpovědět na otázku Suniti Namjoshi z roku 1996: „Poslouchá někdo moje vysílání?“ Umožňují blogy, elektronické knihy, aplikace pro iPady, tablety, tweety, beletrie psaná na mobilu, webové stránky a celá řada dalších možností, jež se valí do našich domovů a na naše pracoviště, aby naše hlasy byly slyšet? Výhodou malých nakladatelství je flexibilita a menší publikum. Na svých webových stránkách můžeme nabízet literaturu přímo svým čtenářům a navazovat s nimi kontakt.²⁴ Snad se do tohoto nového digitálního prostoru rozšíří bibliodiverzita.

Musíme bojovat se zastánci monopsonu, tedy postavení, jaké má společnost Amazon, jejíž praktiky naru-

–24

Problémem však zůstává digitální distribuce. Viz s. 60 níže.

61

60